

Paikka: Väinämöinen, Meritullinkatu 10

Aika: To 8.2.2018 klo 12–15

Osallistujat:

- Ylitarkastaja Jukka Haapamäki (ryhmän puheenjohtaja), opetus- ja kulttuuriministeriö
- Opetusneuvos Matti Kajaste, opetus- ja kulttuuriministeriö
- Tutkimuksen kehittämisspäällikkö, Timo Taskinen Jyväskylän yliopisto
- Tutkimuspäällikkö Seliina Päällysaho, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Kehittämisspäällikkö Minna Liikala, Terveystieteiden tutkimuskeskus
- Ylilääkäri Ari Lindqvist, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, ESTE
- Tutkimuksen tietoasiantuntija Yrjö Lappalainen, Tampereen teknillinen yliopisto
- Palveluspäällikkö Anne Sunikka, Aalto-yliopisto
- Yksikön johtaja Marja Kylämä, Suomen Akatemia
- Ennakointipäällikkö Soile Ollila, Business Finland, kello 12–13.40
- Tiedejohtaja Kalle Korhonen, Koneen Säätiö, ESTE
- Tietojärjestelmäasiantuntija Jyrki Ilva, Kansalliskirjasto
- Suunnittelija Janne Pölönen, Tieteellisten seurain valtuuskunta
- Kehittämisspäällikkö Ari Leppälahti, Tilastokeskus
- Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (ryhmän sihteeri), CSC - Tieteen tietotekniikan keskus

Vierailijat

- Kehitysjohtaja Pirjo-Leena Forsström, CSC, kello 14.30–14.50
- Koordinaattori Walter Rydman, CSC
- Vanhempi myyntikoordinaattori, sihteeri Leena Jukka, CSC

Asialista:

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen
 - Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.03. Asialista hyväksyttiin.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan ja muistion hyväksyminen
 - [Liite 1](#) (Jukka Haapamäki)
 - Hyväksyttiin
3. Tutkimustietovarannon tilannekatsaus
 - [Liite 2](#) (tiedoksi)
 - [Liite 3](#), viestinnän aikataulusuunnitelma 2018 ja [Liite 4](#), päivitetty viestintäsuunnitelma (Leena Jukka)
 - **Päätettiin** perustaa Tutkimustietovaranto-näyteikkuna tutkimustietovaranto.fi- sekä nykyiselle research.fi-sivulle. Nyt research.fi-sivulla lukee, että se on tauolla, mutta osoite on edelleen OKM:n hallinnassa.
 - Blogikirjoitukset, jutut ja juttuideat ovat tervetulleita myös ohjausryhmän jäseniltä
 - Tapahtumista otetaan vastaan ideoita ja myös viestinnän kehitysehdotukset ovat tervetulleita

- o Vuoden 2018 Tutkimuspalvelupäivät pidetään elokuussa Helsingissä. <http://www.finn-arma.fi/page/tutkimuspalvelup%C3%A4iv%C3%A4t> Lisätään tapahtumiin.

4. Tutkimustietovarannon tarkennetut käyttötapaukset

- o [Liite 5](#) (Hanna-Mari Puuska)
- o Käyttötapaukset eivät viittaa vain tutkimustietovarantoon, vaan myös laajempaan tutkimuksen metatietojen siirtelyn infrastruktuuriin. Osa on organisaatiokohtaisia, osa kansallisia ja osa kansainvälisiä osia (esim. ORCID).
- o Toivottiin, että väreillä voisi vielä koodata, onko kyseessä korkeakoulun oma järjestelmä, kansallinen tai kansainvälinen järjestelmä.
- o Entä jos tutkija ei luo profiilia ORCID-palvelussa? ORCID-jäsenyys on edellytyksenä vain esim. jos tutkija antaa organisaation luvan viedä tietoja orcid.orgiin. ORCID ei ole välttämätön edellytys tutkimustietovarannon toimimiselle, mutta jos tutkijalla ei ole ORCIDia, niin tietyt käyttötapaukset eivät ole tämän osalta mahdollisia. Käyttötapauksissa on kuvattuna ns. ”täydellinen tapaus”.
- o Mistä saadaan ajankohtaiset ja luotettavat affiliaatitiedot? Tiedekunta, laboratorio, koulutusohjelma – kaikki mahdollisia affiliaatioita, joita kirjataan eri tavoin CRIS-järjestelmiin. Toistaiseksi esim. Pureen ei ORCIDista voida hakea tietoa CRIS-järjestelmään, vaan Pure täydentää vain ORCIDiin päin.
- o Olisi hyvä saada pilotteja mukaan esim. affiliaatitietojen siirtoon. Nyt jo voisi aloittaa suunnittelun, sillä jos hanketietovaranto saadaan syksyllä valmiiksi, niin sen jälkeen voisi aloittaa siirtämisen kokeilun.
- o Pilottia varten toivottiin tarkempia speksejä työmäärän arvioimiseksi.
- o CSC:ltä sopii JY:n, Aallon ja SeAMKin kanssa mahdollisten pilottien suunnittelun käynnistämisestä.
- o Walter Rydman esitteli yleiskuvausta tutkimustietovarannon hyödyistä. Esitys on wikisivustolla kaikkien käytettävissä: (<https://wiki.eduuni.fi/display/CSCTTV/Taustaa%2C+tavoitteet+ja+aikataulu#Taustaa,tavoitteetjaaikataulu-Tavoitteet>)
- o Keskusteltiin siitä, missä vaiheessa tutkimustietovarantoa on tarkoitus markkinoida suoraan tutkijoille. On otettava huomioon, että tietovaranto itsessään ei näy tutkijoille. Esimerkiksi VIRTAn julkaisutietopalvelu jo käytetään Akatemian raportointiprosessissa ilman markkinointia ja ilman, että tutkijan tarvitsee tuntea välissä olevaa tietovarantoa.
- o Iso osa tutkijoista on englanninkielisiä, joten kieliversiot on otettava huomioon eli palvelu on käännettävä englanniksi ja englantia käytettävä myös viestinnässä suomen lisäksi.
- o Tutkijoita palvelisi erityisesti sellainen hakukone, josta tutkimushanketta pystyttäessä voisi hakea eri yliopistoissa tehtäviä vastaavanlaisia hankkeita. Tämä voisi olla houkuttelevaa tutkijoille.
- o ORCIDin käyttöön kannustaminen olisi yksi hyvä linkki palveluun.
- o Palvelumuotoilun yhteydessä voidaan tutkijoiden kanssa miettiä käytettävyyttä.

5. Päätösasia: VIRTAn julkaisutietopalvelun käyttö CSC:n laskentaresurssien hakujärjestelmässä

- o [Liite 6](#) (Hanna-Mari Puuska)
- o Kommentoitiin, että julkaisut tulevat ulos yleensä myöhemmin kuin jatkohakemus tehdään. Pitäisi olla mahdollista pyytää julkaisut myös myöhemmässä vaiheessa. Otetaan huomioon. Toisaalta julkaisuja syntyy projekteissa, jotka eivät välttämättä hae jatkolupaa.
- o CSC pyytää tiedonluovutusluvat korkeakouluilta.

- Olisi hyvä jos jossain olisi lopuksi koottuna tietoja luovuttavien organisaatioiden tietosuojaselostetta varten kaikki ne palvelut, minne tieto siirtyy. Listan on oltava organisaatiotasoinen, ei tutkijatasoinen, koska tutkijat eri organisaatioissa töissä.
 - **Päätösehdotukset hyväksyttiin ja voidaan edetä tiedonluovutuslupapyyntöihin.**
6. VIRTAn julkaisutietopalvelun tietosisällön laajentaminen
- [Liite 7](#) (Jukka Haapamäki)
 - Tässä tutkimusaineistoilla tarkoitetaan esimerkiksi tutkimusaineistoa kuvaavaa tutkimusartikkelia. Kysyttiin, onko aineistonhallintasuunnitelma julkinen. Osa tutkijoista on halunnut raportoida aineistonhallintasuunnitelman VIRTaan.
 - VIRTAn julkaisutietopalvelun laajentaminen julkaisutiedonkeruun ulkopuolisiin tuotoksiin mahdollistaa tiedon välittämisen myös sellaisista toimista, jotka ovat ”tuotoksia” ja joista tutkija haluaa kertoa, mutta jotka eivät ole varsinaisia julkaisuja.
 - Kyse ei ole OKM:n raportoinnin lisäämisestä, vaan tavoitteena on saada keskitetty paikka, jonne laajasti kerätään tietoa tutkimuksesta esim. hakemusten ja raportoinnin käyttöön.
 - Ideana viestinnälle esitettiin, että esimerkiksi videolla kerrotaan tutkijoille, miksi tietoa kerätään ja mitä sillä tehdään, jotta tutkijat olisivat motivoituneita raportoimaan tutkimuksestaan.
 - Embargot, julkaisumaksut ja lisenssitiedot toivottiin lisättävän julkaisuille (vapaaehtoisiksi) kentiksi, sillä näille on tullut tarvetta.
 - Osa tutkijoista toivoo, että myös muut toimet voisi raportoida jonnekin, mutta osa pitää raportointia rasitteena.
 - Halutaanko muista aktiviteeteistä brändätä omaksi kokonaisuudeksi vai menevätkö tutkimustietovarantoon? Teknisesti tutkimustietovarantoa voidaan laajentaa.
 - Selkeimmin julkaisumuotoiset osiot, blogit, konferenssiesitelmät, ja aiemmin esiin tuodut embargo ym. otettaisiin käsittelyyn. Aineistojen kuvailutiedot METAXissa, joten ne voisivat olla mukaan otettavissa.
 - Data-artikkelien viitetiedoista keskusteltiin.
 - Julkaisutyypiluokituksesta keskusteltiin. Pitäisikö sitä uudistaa attribuutti-tyyppiseksi (attribuutteina esim. artikkeli/kirja, vertaisarvioitu/ei-vertaisarvioitu) Nykyinen luokitus on ollut käytössä kahdeksan vuotta, mutta esim. kansainvälisesti attribuutti-luokittelu olisi yhteensopivampi.
 - Luokittelusta voisi katsoa, mitä kansainvälisesti on käytössä.
 - **Päätettiin perustaa 5-10 hengen työryhmä pohtimaan julkaisutyypiluokittelun käyttökelpoisuutta sekä mahdollista VIRTAn julkaisutietopalvelun laajentamista.** Tavoitteena olisi saada laaja edustus mukaan työryhmään, mm. yliopistot (FIPure- ja Converis-ryhmistä), TSV, Kansalliskirjasto, amk:t, tutkimuslaitokset ja rahoittajat.
7. Metadatan avoimuus, pysyvät tunnisteet ja yhteentoimivuus
- [Liite 8](#) Katsaus kansainväliseen kehitykseen (Hanna-Mari Puuska)
 - Ryhmälle lähetetään tiedoksi helmikuussa valmistuva YTI-hankkeelle tekeillä oleva Pysyvät tunnisteet ja tunnukset Suomessa -selvitys .
 - RAiD on australialainen research activity id tutkimushankkeille. Tarjoavat muillekin käyttöön, ja tätä voisi hyödyntää hanketietovarannossa.
 - Digital Sciences avasi Dimensions-tietokannan pari viikkoa sitten, jossa perushaut ilmaisia. <https://www.dimensions.ai/> Vastaava kuin Web of Science ja Scopus.
 - Seurataan Metadata2020-työryhmien etenemistä ja tuloksia
 - [Liite 9](#) ORCIDin kansainvälinen kehitys ja jatkokehitysaihoita Suomessa (Walter Rydman)

- Toukokuun lopulle suunnitella pohjoismainen ORCID-tapaaminen, jota CSC järjestää yhdessä ORCID-organisaation kanssa
 - Keskusteltiin affiliaatitiedon tasosta: yksi tutkija voi olla työsuhteessa yliopistoon, kuulua laboratorioon ja huippututkimusyksikössä. Todettiin, että jos pelkästään korkeakoulun yhdenmukaisesti kirjoitettu nimi olisi hieno saavutus
 - Liitteen käyttötapauksia voi käyttää ORCID-tiedottamisessa esim. korkeakouluissa
 - Akatemiassa 90 % tutkijoista kirjautuu Haka-tunnuksilla, jos ORCID liitetään Hakaan, niin saadaan sieltä.
 - Käyttötapauskuvaukset merkittiin tiedoksi ja ohjausryhmä seuraa niiden toteutumista.
8. Tutkimuksen avoimuus - yhteistyön ja palveluiden lähtökohdat 2018
- [Liite 10](#) (Pirjo-Leena Forsström)
 - 14.3.2018 UNIFI Avoimen tieteen toimenpideohjelman ohjausryhmän kokous ja työpaja, Helsinki
 - Miten AMK:t ovat mukana? Ovat tehneet kärkihankehakemuksen ja tulevat sitä kautta. Kärkihankkeessa yli puolet ammattikorkeakouluista mukana.
 - Mittarit todettiin koviksi. Monella maalla on rohkeita tavoitteita, tällä hetkellä Iso-Britannia, Hollanti ja Itävalta kärkikaartissa. Suomikin melko hyvin avannut julkaisuja. Mittareita on erilaisia, ja avoimuuden käsitykset poikkeavat toisistaan.
9. Tiedoksi:
1. Tilastokeskuksen käyttämien yliopistojen ajankäyttökertoimien uudistus (Ari Leppälahti)
 - Tilastokeskuksen tutkimustilaston laskentaan liittyvät kertoimet. Edellisen kerran kerätty neljä vuotta sitten kahdeksalta suurimmalta yliopistolta. Nyt mukana kaikki yliopistot. Lasketaan tutkimukseen käytetyt resurssit. Keruu alkaa hiihtolomaviikon jälkeen. Alustavista tuloksista saataneen tietoa seuraavaan kokoukseen.
 2. Kokousajan siirto pe 15.6.2018 klo 12–15 → ma 11.6.2018 klo 12–15 euroCRIS-konferenssin takia (CRIS2018 <http://www.cris2018.se/>)
 3. Suomen Akatemia on pyytänyt julkaisutiedonkeruun aineistoa tekijätietoineen analysoitavaksi Tieteen tila -raporttia varten. Wikisivulla <https://wiki.eduuni.fi/x/0x5iAg> on tähän asti ollut aineisto excel-tiedostoina, mutta ilman tekijätietoja. OKM on päättänyt nyt avata wikisivulla koko aineiston tekijätietoineen, jolloin myös julkaisun tekijöiden tekijänoikeus toteutuu.
10. Seuraava kokous to 19.4.2018 kello 12–15, Väinämöinen
11. Kokouksen päättäminen
- Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 14.58